

**Siseministeeriumi tegevused ESF-i meetmes
„Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda
vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja
ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja hilisema
lõimumise toetamiseks“**

Birgit Lüüs

migratsiooni- ja piirivalvepoliitika osakond

Siseministeerium

Kohanemine rändepoliitika osana

- Avatud, teadlik ja struktuurne rändepoliitika eeldab atraktiivse sotsiaalse ja majandusliku keskkonna loomist, asjakohast kohanemisprogrammi ja tugivõrgustikku ning eestvedavat rolli sõbraliku keskkonna kuvandi loomisel ja kommunikatsioonil.
- Kohanemisprotsessi võib iseloomustada, kui teadmiste ja oskuste omandamist, mis aitab uues keskkonnas stressiga toime tulla ning toimida erinevates elusfäärides.
- Terviklik rändepoliitika arvestab nii valdkondade ootustega kui Eesti põhiseaduskorra ja arengueesmärkidega, samuti sisserändajate kaasahaaramisega kohalikku ellu.
- Kohanemisprogramm ja kohanemist soodustavad teenused iseenesest ei too inimesi Eestisse, vaid aitavad neil siin sujuvalt ühiskonnaellu sulanduda. Riigivõim loob eeldused, mille kasutamine sõltub ülikoolidest, ettevõtetest jt – ning eeskätt inimestest endist.

Siseministeeriumi eesmärk

- On loodud terviklik, paindlik ja ajakohane tugiteenuste süsteem uussisserändajatele, mis tagab nende kohanemise ja tõstab rahulolu pakutavate tugiteenustega.
 - Pakutakse paindlikku ja sihtgrupipõhist kohanemisprogrammi, sh materjalide paketti võimalikult suurele hulgale sihtgrupist;
 - Võimestatakse erinevaid sidusgrupe jt teenusepakkujaid nii teenuste (tehnilise) arendamise, info- ja õppematerjalide väljatöötamisega kui teadmiste/oskustega, et sisserändajatele oleksid lihtsalt ja mugavalt kättesaadavad erinevad vajalikud üld- ja nende rändeliigile vastavad spetsiifilised tugiteenused;
 - Toimib infosüsteem, mis tagab uussisserändajatele kvaliteetse, lihtsalt kättesaadava ning sihtgrupipõhise info.

Kohanemisprogramm

- Kohanemisprogramm (*Welcoming programme*) aitab Eesti arengule olulistel inimestel Eestisse elama asumise otsust vastu võtta, pärast saabumist ühiskonda panustamisega võimalikult kiiresti alustada ning tagab nende arusaamise Eesti riigist.
- Kohanemisprogrammi eesmärk on uussisserändajate rände protsessi ja hilisema lõimumise toetamine, tagades neile teadmised riigi ning ühiskonna toimimise, igapäevase eluolu korraldamise, töö, õppimise ja perekonnaga seotud teemadel ning soodustades eesti keele oskuse omandamist.
- Sihtrühm: nii EL-i kui kolmandate riikide kodanikud, sh rahvusvahelise kaitse saajatele.
- Kohanemisprogrammi ja teiste tugiteenuste arendamise rahastamisallikaks on Euroopa Sotsiaalfond ja Euroopa Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond.

Kohanemisprogrammi mõiste

Tegevuskava välismaalaste kohanemise toetamiseks, mis sisaldab:

- Baaskoolitust Eesti ühiskonna, kultuuri ja riigi kohta (sh EL-i toimimispõhimõtted ning EL kodaniku õigused ja kohustused)
- Täiendavaid mooduleid vastavalt uussisserändaja vajadustele (näiteks pere, töö- ja ettevõtlus, õppimine, teadus).
- Paralleelselt pakutakse välismaalastele algtaseme keeleõpet (kuni A1 tase) ning teavitatakse võimalustest jätkata keele- ja süvendatud kultuuriõppega Kultuuri- ja spordiministeeriumi poolt pakutavate lõimumiskoolituste raames.

Kohanemisprogramm koosneb seega erinevatest kohanemist toetavatest komponentidest.

Kohanemisprogramm

Baasiinfo moodul

Algaseme keeleõpe

Töö- ja
ettevõtlus

Õppimine

Pere

Teadus

Lapsed ja
noored

Rahvusvahelise
kaitse saajad

Näide moodulitest: Baasmoodul

Eeldatav maht: 8 h

Eesti riik

Eesti kui iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik:

- parlamentaarne demokraatia;
- Eesti Vabariigi põhiseadus;
- avaliku võimu institutsioonid ja nende rollid, haldusjaotus;
- Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriik.

Eluolu

- Hädaabinumber 112, käitumisjuhised õnnetuse korral ja erinevad siseturvalisust tagavad institutsioonid (PPA, PÄA, Häirekeskus, ohvriabiteenus).
- E-ID ja selle kasutusvõimalused (sh Eesti.ee ja elukoha registreerimine Rahvastiku-registris, e-kool, e-maksuamet, politsei e-teenused, e-valimised, e-tervishoid, sh e-patsient ja digiretsept).
- Pangakonto (pangakonto loomine, igapäevane asjaajamine pangas).

Kultuurikeskkond

- Eestlaste käitumise põhijooned ja eripärad, sh kultuurišokk.

Infovärava loomine

- Eesmärk koondada olemasolevat infot ja andmeid Eesti kohta;
- nt www.studyinestonia.ee, www.euraxess.ee, www.teretere.eu,
- www.researchinestonia.eu,
- www.workinestonia.com (piloot 2014);
- Eestit tutvustavad materjalid, välismaalastele pakutavad teenused, kohanemisprogrammi materjalid jne.

Terviklik uussisserändajate kohanemist toetav tugisüsteem

- Sotsiaalpartneritega koostöövõrgustike hoidmine, et tagada infovahetus, partnerite ja riigivõimu vastastikune võimestamine, rollide selginemine ning toimivate lahenduste leidmine välismaalaste kohanemisega seotud probleemidele.
- Võimestame sidusrühmi jt teenusepakkujaid (nt PPA, KOV-d) teenuste tehnilise arendamise, teabe- ja õppematerjalide väljatöötamisega ning teadmiste ja oskustega
- Kohaliku tasandi koostöö- ja infovahetuse soodustamine.
- Riigivõimu roll võrgustikmudeli ning kohanemist toetavate teenusteraamistiku kujundajana ning hoidjana ja tugiteenuste raamistikuga toetamisega.
- Parimate praktikate seminarid ettevõtete, ülikoolide osalusel jne.

Sihtgrupp

- Uussisserändajad, kelleks on vähem kui viis aastat Eestis seaduslikult elanud:
 - välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba Eestis välismaalaste seaduses või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud alusel;
 - Euroopa Liidu kodanik, kes on omandanud tähtajalise elamisõiguse Eestis Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud alusel;
 - Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliige, kellele on antud tähtajaline elamisõigus Eestis Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud alusel.

Tegevused	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Summa
1.1. Infoplatvormi väljatöötamine ja rakendamine (sh alusuuringute läbiviimine, väljaarendamine, piloteerimine, vahehindamine, täiendav arendamine, käigushoidmine)	Kontseptsiooni koostamine, analüüs, hanke ettevalmistused	x	x	x	x	x	x	x	x	x	510 000
2.1. Kohanemisprogrammi väljatöötamine ja rakendamine (sh alusuuringud, juhend-, õppematerjalide, teadmiste testide k.a. veebipõhiste materjalide/teadmiste testide väljatöötamine ja uuendamine ning vahehindamine, kohanemiskoolituste pakkumine, koolituste piloteerimine ja pakkumine, lõpphindamine ja järelhindamine)	Siseministri määrus, koostöökokkulepped, hangete ettevalmistused	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6 789 200
3.1. Tugivõrgustike kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine (sh alusuuringud, vajalike teenuste väljatöötamine ja rakendamine või arendamine, vahe ja lõpphindamine, juhendmaterjalide väljatöötamine ja uuendamine, piloteerimine, uuendamine, vajalike veebilahenduste väljatöötamine ja käigushoidmine, koolituste pakkumine, erinevate teenuste pakkumise soodustamine jne)	rakendamise kontseptsiooni koostamine, esialgsed koostöökokkulepped	x	x	x	x	x	x	x	x		2 200800

Senised tegevused: töörühmad ja valideerimiskohtumised

Jaanuar- veebru	Õpiränne ja teadlasmobiilsus.	Välisüliõpilastega ja-teadlastega tegelevad töötajad ülikoolides/kõrgkoolides
	Töö- ja ettevõtlusränne, õpiränne ja teadlasmobiilsus, pereränne, rahvusvahelise kaitse saajad	Teenusepakkujad
	Töö- ja ettevõtlusränne	Partnerid
	Pereränne	Partnerid
	Õpiränne ja teadlasmobiilsus.	Partnerid
	Rahvusvahelise kaitse saajad.	Partnerid
Aprill-Mai	Töö- ja ettevõtlusränne, õpiränne ja teadlasmobiilsus, pereränne, rahvusvahelise kaitse saajad.	Partnerid

Näide tugiteenuste arendamisest

TEENUS	TEENUSE OSUTAJA
Eesti tutvustamine välisriikides	Eesti Instituut
Eesti tutvustamine välisriikides	Eesti Majad välisriikides
Elamislubade menetlus	Politsei- ja Piirivalve Amet, Eesti Vabariigi välisesindused
Uusimmigrantide kohanemisprogrammi õppematerjalid	Tallinna Ülikool
Turismiinfo	EASi turismiarenduskeskus
Eesti õppimisvõimaluste tutvustamine	SA Archimedes
Uusimmigrantide e-nõustamine	Johannes Mihkelsoni Keskus MTÜ
Tugiisikuteenuse osutamine uusimmigranidele	Johannes Mihkelsoni Keskus MTÜ
Uusimmigrantide kohanemisprogrammi koolitused	Immisoft OÜ
Teavitamis- ja nõustamiskeskuste piloteerimine	OÜ BDA Consulting

Aitäh!